

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **A. B.,** zastoupený Mgr. Josefem Brožem, advokátem se sídlem Pod Všemi svatými 288/18, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 6. 2017, č. j. OAM-105/LE-LE05-LE24-2017, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 8. 2017, č. j. 17 A 85/2017 – 47,

takto:

I. V řízení **se pokračuje.**

II. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**

III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

V. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Josefu Brožovi, advokátu, se sídlem Pod Všemi svatými 288/18, Plzeň, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **6800 Kč**, která bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) je státním příslušníkem Pákistánu. Dne 19. 6. 2017 byl po překročení hraničního přechodu Rozvadov – Waidhaus kontrolován hlídkou

německé policie v autobuse na lince Praha – Paříž, při které nepředložil doklady opravňující cizince k pobytu na území Spolkové republiky Německo. Byl zadržen a předán do České republiky. Dne 21. 6. 2017 byl rozhodnutím Policie České republiky zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) za účelem správního vyhoštění. Doba zajištění se podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců stanovila na 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody.

[2] Dne 23. 6. 2017 žalobce podal v Zařízení pro zajištění cizinců Balková žádost o mezinárodní ochranu se zdůvodněním, že je muslim hlásící se k muslimské komunitě ahmadíja a v Pákistánu je mnoho muslimů, kteří nepovažují ahmadíjce za dobré lidi, dopouštějí se na nich násilí a vraždí je. V záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“) byl žalobce zajištěn dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a to do 11. 10. 2017. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění nebo je pozdržet, jelikož mohl o udělení mezinárodní ochrany požádat již dříve než po svém zadržení policií, po nedobrovolném vrácení z Německa do České republiky nebo po zajištění dle zákona o pobytu cizinců. Žalovaný vyloučil uložení některého ze zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu též z toho důvodu, že žalobce vstoupil a pobýval na území členských států Evropské unie, konkrétně České republiky a Německa, vědomě neoprávněně a jak sám přiznal, bez cestovního dokladu a bez jakéhokoliv pobytového oprávnění. Žalobce si s úmyslem obejít své povinnosti spojené se vstupem a pobytem na území Evropské unie opatřil padělaný doklad totožnosti a vědomě se jím posléze prokazoval.

[3] Stěžovatelovu žalobu podanou proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Plzni v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl. Veškerým žalobním námitkám vztahujícím se k § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu krajský soud nepřisvědčil, neboť dospěl k závěru, že skutečně existovaly oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově. Přisvědčil přitom žalovanému, který vycházel ze skutečností, že žalobce neoprávněně vstoupil na území České republiky s padělaným cestovním pasem bez jakéhokoliv oprávnění k pobytu a měl v úmyslu pokračovat ve svém protiprávním jednání vstoupením na území Německa. O udělení mezinárodní ochrany žalobce požádal až tehdy, kdy mu reálně hrozila realizace správního vyhoštění. Namítané pochybení žalovaného spočívající v porušení § 2, § 3, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) a porušení čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“) bylo natolik nekonkrétní, že se jím krajský soud zabýval jen v obecné rovině, přičemž žádné pochybení žalovaného neshledal.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), namítá tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí.

[5] Dle stěžovatele krajský soud nesprávně posoudil naplnění podmínek uvedených v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, a pouze automaticky převzal tvrzení správního orgánu, aniž by reflektoval situaci a tvrzení stěžovatele. Žádost o udělení mezinárodní ochrany přitom stěžovatel podal ihned poté, jakmile se dostal na území České republiky a bylo mu známo, u koho a jakým způsobem má žádost podat. Ihned po příjezdu se snažil získat relevantní informace, které však získal až v zařízení pro zajištění cizinců. Přitom nelze předpokládat, že cizinec, který v České republice nikdy nebyl, zná právní řád tohoto státu a plně se v něm i přes jazykovou bariéru orientuje. Od příjezdu do České republiky do podání žádosti navíc uplynuly pouhé 4 dny. Žádost byla míněna vážně a podána z důvodu náboženského pronásledování v Pákistánu, nikoliv z důvodu hrozícího vyhoštění, o němž stěžovatel vůbec nevěděl. Navíc žalovaný o zajištění rozhodl, aniž by se zabýval otázkou využití institutu zvláštního opatření, a své domněnky o nevyužitelnosti tohoto institutu nedoložil žádnými relevantními důkazy. Stěžovatel proto trvá na tom, že nebyly splněny podmínky pro jeho zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Krajský soud se také nevypořádal s tvrzením stěžovatele o porušení procesních norem žalovaným, i přes jejich taxativní výčet v žalobě.

[6] Žalovaný má kasační stížnost za nedůvodnou. Uložení mírnějšího opatření žalovaný zvažoval, nicméně tato volba je vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat. Jednání stěžovatele (nelegální pobyt na území České republiky, opatření si padělaných dokladů) však takovou záruku neposkytovalo, a proto užití zvláštních opatření u stěžovatele žalovaný vyloučil. Závěrem žalovaný uvedl, že zajištění stěžovatele bylo ukončeno uplynutím lhůty pro zajištění, a to dne 11. 10. 2017.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[8] Předmětem řízení v nyní projednávané věci není otázka důvodnosti stěžovatelovy žádosti o mezinárodní ochranu, ale otázka zákonnosti jeho zajištění, a proto nebylo potřebné zabývat se přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2017, č. j. 1 Azs 110/2017 – 42, a ze dne 20. 4. 2017, č. j. 9 Azs 314/2016 – 44 či ze dne 16. 1. 2014, č. j. 2 Azs 10/2013 - 62, dostupné, stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí, na www.nssoud.cz).

[9] Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda se v tomto řízení projevila změna, kterou přinesla novelizace zákona o azylu provedená s účinností od 15. 8. 2017 zákonem č. 222/2017 Sb. Podle tohoto znění § 46a odst. 9 zákona o azylu by fakt, že stěžovatel již není v průběhu řízení o kasační stížnosti nadále zajištěn, vedl k zastavení řízení. Z důvodu podání předběžné otázky Nejvyšším správním soudem ve znění *„Brání výklad čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU (Úř. věst. L 180, 29. 6. 2013, s. 96) ve spojení s čl. 6 a 47 Listiny základních práv Evropské unie takové vnitrostátní právní úpravě, která znemožňuje Nejvyššímu správnímu soudu přezkoumat soudní rozhodnutí*

ve věcech zajištění cizince poté, co je cizinec ze zajištění propuštěn?“ k Soudnímu dvoru Evropské unie a podání návrhů senátorů k Ústavnímu soudu na zrušení § 169r odst. 1 písm. j) a § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců, jakož i § 46a odst. 9 a § 73 odst. 8 zákona o azylu Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 17. 1. 2018, č. j. 2 Azs 329/2017 - 59, řízení o kasační stížnosti stěžovatele přerušil podle § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. do doby rozhodnutí Soudního dvora. Jelikož bylo pro řešenou otázku významné i řízení u Ústavního soudu, který dne 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 41/17, rozhodl tak, že § 169r odst. 1 písm. j) a § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců a rovněž § 46a odst. 9 a § 73 odst. 8 zákona o azylu ruší ke dni vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů, Nejvyššímu správnímu soudu nic nebránilo o kasační stížnosti meritorně rozhodnout.

[10] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. stěžovatel uvedl pouze v blanketní kasační stížnosti bez bližší konkretizace a Nejvyšší správní soud ani z úřední povinnosti nezjistil, že by napadený rozsudek byl nepřezkoumatelný nebo řízení před soudem bylo zatíženo vadou mající za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci.

[11] Jádrem kasační stížnosti je tvrzení stěžovatele, že žalovaný a následně i krajský soud nesprávně posoudili naplnění podmínek zajištění uvedených dle § 46 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Stěžovatel žádost o mezinárodní ochranu dříve podat nemohl a trvá na tom, že byla míněna vážně (nebyla účelová).

[12] Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může žalovaný „[v] *případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění [...], nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve*.“

[13] Z citovaného ustanovení vyplývá několik podmínek, za kterých správní orgán může rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců, a to: a) nelze účinně uplatnit zvláštní opatření blíže uvedené v § 47 zákona o azylu, b) žádost byla podána v zařízení pro zajištění cizinců, c) existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění a d) žadatel mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve. Mezi zvláštní opatření, jejichž uplatnění je třeba zvážit před vydáním o rozhodnutí o zajištění podle citovaného ustanovení, patří povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném žalovaným, nebo povinnost osobně se hlásit žalovanému ve stanovené době (§ 47 odst. 1 zákona o azylu). Zvláštní opatření lze uložit, jestliže nastanou důvody pro zajištění žadatele o mezinárodní ochranu, *ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečně k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany* (§ 47 odst. 2 zákona o azylu).

[14] Nejvyšší správní soud po posouzení napadeného rozhodnutí dospěl stejně jako krajský soud k závěru, že žalovaný vyhodnotil stěžovatelův případ správně, neboť v případě stěžovatele byly podmínky pro jeho zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu naplněny. Zjištěné skutečnosti nevyvolávají prakticky žádné pochybnosti o tom, že stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu proto, aby odvrátil výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Důvody posouzení žádosti o mezinárodní ochranu jako účelové žalovaný podrobně vysvětlil na str. 3 a 4 napadeného rozhodnutí. Žalovaný správně uvedl, že stěžovatel již před příletem do České republiky věděl, že chce cestovat do Německa za svou přítelkyní, která bydlí nedaleko Frankfurtu. Po příletu na území České republiky se sešel se svým známým na kávu a poté v noci téhož dne odcestoval autobusem do Německa, kde byl zadržen po překročení státních hranic na parkovišti v autobuse na lince Praha-Paříž. Pokud by se stěžovatel skutečně cítil ve své zemi vážně ohrožen, podal by žádost o mezinárodní ochranu na území České republiky. Dle obsahu správního spisu je však zřejmé, že stěžovatel neletěl přímo do Německa, neboť by potřeboval německé vízum. Na území České republiky pobýval bez cestovního dokladu i bez dokladu totožnosti. Ze správního spisu dále vyplynulo, že si stěžovatel vědomě pořídil padělaný pas, kterým se během své cesty do Evropy prokazoval. Původní cestovní pas Pákistánu se rozhodl roztrhat při odletu z Istanbulu a hodil ho do záchodu, jak mu to poradil známý.

[15] Žádost o mezinárodní ochranu podal stěžovatel dne 23. 6. 2017 v zařízení po zajištění cizinců poté, co bylo rozhodnuto o jeho zajištění za účelem výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění (dne 21. 6. 2017). Uváděl zejména náboženské důvody, neboť se hlásí k muslimské skupině ahmadíja a v Pákistánu je část obyvatel, kteří se na ahmadíjcích dopouští násilí. Rozhodl se proto odcestovat do Evropy, neboť ta k jeho komunitě přistupuje vstřícněji. To je skutečnost, která mu nutně musela být známa již v době příjezdu do první bezpečné země, tj. České republiky. Z jeho sdělení zachycených ve správním spisu je zjevné, že chtěl cestovat za přítelkyní do Německa, kde pro sebe viděl lepší životní podmínky. To se mu však nepodařilo, protože byl německou policií záhy zadržen a jako osoba bez pobytového oprávnění a s falešným dokladem vrácen do České republiky.

[16] V tomto směru Nejvyšší správní soud připomíná článek 8 odst. 3 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „Směrnice, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu“), jenž umožňuje zajistit žadatele o mezinárodní ochranu právě v případě, byl-li zajištěn v rámci řízení o navrácení ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (tj. řízení o správním vyhoštění) *za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel měl již možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení.* Skutečnost, že stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu až poté, co byl zajištěn v návaznosti na uložené správní vyhoštění, je tedy významným ukazatelem, že zajištění stěžovatele bylo na místě.

[17] Stěžovatel dále namítal, že nevěděl o tom, že měl být vyhoštěn, a proto nelze na jeho žádost o mezinárodní ochranu pohlížet z tohoto důvodu jako na účelovou. V žalobě ovšem sám uvedl, že jeho snaha zabránit realizaci správního vyhoštění do země původu je pochopitelná, což zcela zpochybňuje věrohodnost tohoto kasačního tvrzení. Každopádně se však jedná o námitku novou, v žalobě neuplatněnou, a proto podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustnou. Ze stejných důvodů je nepřípustná i námitka týkající se možnosti uložení zvláštních opatření, Nejvyšší správní soud se jimi tedy nezabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, pročež ji ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[19] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

[20] Žalobci byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2017, č. j. 2 Azs 329/2017 - 19 ustanoven zástupcem advokát. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 9, věta první za středníkem, s. ř. s.). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna za dva úkony právní služby spočívající v převzetí zastoupení a vyhotovení odůvodnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif")]. Za každý tento úkon mu náleží odměna ve výši 3100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 6800 Kč. Jelikož zástupce stěžovatele není plátcem daně z přidané hodnoty, jedná se o částku konečnou. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku na účet, který uvedl ve svém podání.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2019

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu